

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 75/2018-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. marca 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Peter Havlík advokátska kancelária s. r. o., v menej ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Peter Havlík, Damborského 13, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25 Co 96/2017 z 20. októbra 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 96/2017 z 20. októbra 2017 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým bolo rozhodnuté o náhrade trov konania.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na Okresnom súde Nitra (ďalej len „okresný súd“) bolo na základe sťažovateľovej žaloby vedené pod sp. zn. 7 C 454/2015 konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že *„dôvodom podania žaloby bola skutočnosť, že žalovaný pôvodne nadobudol sporné nehnuteľnosti na základe absolútne neplatnej kúpnej zmluvy uzatvorenej v rozpore s dobrými mravmi a v rozpore so zákonom, tak ako desiatky ďalších podvedených vlastníkov pozemkov pod budúcou automobilkou Jaguar Land Rover pri Nitre... Z konania žalovaného, resp. osôb konajúcich v mene žalovaného bolo zrejmé, že už v čase podpisu kúpnych zmlúv mali vedomosť o rozhodnutí Vlády Slovenskej republiky o vybudovaní strategického priemyselného parku v lokalite, kde sa nachádzajú predmetné pozemky, a teda o tom, že ich hodnota je niekoľkonásobne vyššia ako suma, za ktorú žalovaný pozemky kúpil od žalobcu. Žalovaný tvrdil, že kúpna cena je primeraná hodnote nehnuteľnosti ba dokonca, že túto hodnotu prevyšuje. Skutočnosti o plánovanej zmene využitia a účelu pozemkov žalovaný nielenže zamlčal, ale dokonca sťažovateľa presviedčal o výhodnosti predaja a o primeranosti kúpnej ceny k hodnote pozemkov.“*

Vzhľadom na to, že sa sťažovateľ na základe protestu prokurátora stal opätovne vlastníkom predmetných nehnuteľností a odpadol mu naliehavý právny záujem na podanej žalobe, vzal svoju žalobu späť. Z uvedeného dôvodu okresný súd uznesením z 27. septembra 2016 konanie zastavil. Okresný súd zároveň priznal sťažovateľovi náhradu trov konania v plnom rozsahu. Proti výroku o náhrade trov konania podala žalovaná odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd 20. októbra 2017 tak, že žalovanej priznal voči sťažovateľovi náhradu trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, ktoré budú vyčíslené v osobitnom uznesení okresného súdu.

3. Podľa názoru sťažovateľa *„porušovateľ sa pri rozhodnutí o zmene uznesenia prvoinštančného súdu v časti náhrady trov konania v prospech žalovaného nezaoberal*

všetkými skutkovými a právnymi okolnosťami predmetného sporu. Nevysporiadala sa s argumentami sťažovateľa uvedenými v samotnom späťvzati žaloby, ako aj vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného. Porušovateľ neprihliadol ani na proces týkajúci sa priebehu výkupu pozemkov v kat. úz. [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] za účelom vybudovania strategického objektu v okrese Nitra - automobilovej továrne zn. Jaguar a konania žalovaného v rozpore so zákonom a dobrými mravmi, ktorými docielil uzatvorenie početného množstva kúpnych zmlúv so žalobcom - sťažovateľom ako aj nespočetným množstvom iných osôb. Konaním žalovaného porušujúcim právne predpisy bol sťažovateľ nútený domáhať sa svojich práv a právom chránených záujmov na súde, čím mu vznikli trovy z uplatňovania svojho práva. Je zrejmé, že žalobu podal žalobca - sťažovateľ dôvodne a úkony právnej služby, ktoré boli vykonané v priebehu súdneho konania, teda prevzatie a príprava zastúpenia, podanie žaloby, boli úkonmi nevyhnutnými pre ochranu práv a oprávnených záujmov žalobcu a súd by mal priznať ich náhradu žalobcovi.“.

4. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného poukázal na „nepreskúmateľnosť a nesprávnosť odôvodnenia napadnutého uznesenia, ktorá má za následok odňatie možnosti sťažovateľa adekvátne a účinne sa brániť. Povinnosť súdu riadne odôvodniť rozhodnutie je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktoré sa vysporiada i so špecifickými námietkami účastníka; porušením uvedeného práva účastníka na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa účastníkovi konania (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu (v rovine polemiky s jeho dôvodmi) v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov.“.

5. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd „nesprávne vyhodnotil právny a skutkový stav predmetu sporu, čím došiel k nesprávnym záverom o sťažovateľovej pasivite súvisiacej so späťvzatím žaloby“. Sťažovateľ zároveň uviedol, že okresný súd „pri rozhodovaní o trovách konania aplikoval ust § 256 ods. 1 CSP napriek skutočnosti, že žalobca neovplyvnil jeho opätovné zapísanie na LV, ktoré bolo dôvodom späťvzatia žaloby. Porušovateľ tak bez ďalšieho vyslovil záver, že sťažovateľ procesne zaviniť späťvzatie

žaloby a je tak povinný na náhradu trov konania žalovanému v plnom rozsahu. Porušovateľ nebral do úvahy ani skutočnosť, že právny zástupca žalovaného prevzal právne zastúpenie a vstúpil do konania až v čase, keď bolo zrejmé, že žalobca už nie je aktívne vecne legitimovaný a nemá inú možnosť ako žalobu zobrať späť.“

6. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vo veci samej takto rozhodol:

„a) Uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/96/2017 zo dňa 20.10.2017 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a k porušeniu práva sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

b) Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 25Co/96/2017 zo dňa 20.10.2017 a vec sa vracia Krajskému súdu Nitra na ďalšie konanie.

c) Krajský súd Nitra je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia v sume 390,50 € vrátane DPH na účet právneho zástupcu sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody

uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

9. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

10. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

11. Ústavný súd považuje rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania za integrálnu súčasť civilného procesu a je zásadne výsadou všeobecného súdu. V rámci tohto rozhodovania však v zásade ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu sťažnosť. Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, II. ÚS 364/2014, II. ÚS 64/09, III. ÚS 92/09, IV. ÚS 248/08, II. ÚS 153/2016, II. ÚS 357/2016, II. ÚS 681/2016).

12. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti nezistil v skutkových a právnych záveroch napadnutého uznesenia krajského súdu nič ústavne nekonformné, čo by nasvedčovalo jeho arbitrárnosti alebo ústavnej neakceptovateľnosti. V rámci rozhodovania o otázke priznania náhrady trov konania krajský súd uplatnil zákonom poskytovaný priestor na uváženie o možnosti aplikácie § 256 Civilného sporového poriadku, do ktorého ústavný súd nie je zásadne oprávnený vstupovať a nahradzovať prijaté právne závery.

13. Ústavný súd zároveň poukazuje aj na výšku predmetu trov konania. Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že okresný súd vyčíslil trovy prvostupňového a odvolacieho konania spolu vo výške 2 688,15 €. Ústavný súd v súvislosti s hodnotou sporu už viackrát formuloval právny názor, podľa ktorého ak platná a účinná právna úprava vylučuje u bagatel'ných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva. Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagatel'nú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľovi len v celkom výnimočných prípadoch, a to v prípade, ak sťažnosť signalizuje,

že k zásahu do základných práv alebo slobôd došlo v mimoriadne závažnom rozsahu (m. m. IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, II. ÚS 757/2014).

14. V aktuálnej právnej úprave Civilného sporového poriadku je v § 422 zavedené kritérium hodnoty sporu, tzv. bagateľný cenzus. Táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú. Vzhľadom na to, že sťažovateľ sa sťažnosťou domáha ústavnej ochrany v konaní o sumu, ktorá je v súlade s § 422 Civilného sporového poriadku považovaná za bagateľnú, ústavný súd na základe dosiaľ uvedeného pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany.

15. Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol sťažnosť sťažovateľa ako zjavne neopodstatnenú.

16. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa (najmä návrhom na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie) nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2018